

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum anima hominis rapiatur ad diuina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

recrebatur credere relatione facta patris. Non est autem fratre de filiis prophetis de quibus loquimur, qui diuerter a parent temporibus, quoniam eis non tenuerunt credere.

¶ Ad ultimum de muliere fornicate Oleg dicit, ut multi putat, vere concubitus fornicatorum ex iure generi illi sunt, cum in illa peccatum esset, non operabatur ad excusandum ipsam a peccato. Cōstat, n. p. si alius non interficeret nos latens, exculca non fuit a peccato mortali; fuit nec nos die excusatum, quocumque mulier punitens se cognoscet a quoque; fanctissimo hoc, & prophetarum regis, non est illius maritas.

Super Questionis 175. Articulū primū.

IN art. 1. & 2. simul q. 175. dicitur occurrat, cum abstractionis a sensibilibus in r. artic. authoriter in aliis designauerit causas, sanguinidinem, demonem, & Deum, cōfiter quartā inveniri causam ab ipso expressam in 2. art. & alio, iuxtham etiam amoris seu intentionis aia. Et arguit dubium quoniam interius Socratis apud Aulus Gellium de noctibus actiis l. 2. q. p. diuis agi, proximobus abstritus manebat. Ipse etiam author, ut in gestis eiusdem legitur, tam familiariter habebat hanc oblationem, vt etiam ad multū illam habuisse videat. Ad hoc dicit, q. reuera abstractione a sensibus, per illa que sit in sonno. A quatuor oris causis ita dicitur. Sed tres earum in 1. art. numerate sunt causa extirpica, & preter ipsa sola secundum numerare sunt. Et de Deo qd. & demonneclarū est, q. sunt extirpicae causa. De corpore autem manifestatur ex hoc q. licet sit in r. articulo hoc, est tamen extirpica aia, q. alienatur, & abstrahuntur a sensibus. Quarto vero irrefeca est, qm est ipsa intentione, seu affectio anima, & propterea non est cōputata cum aliis. Ad id

Abraham, cui prōmissione aper Ātisime fierent, ita in occidentalibus Babylonis, id est, Romanis viris exordio, qua imperante fuerat Christus venturus, in quo implerentur illa promissa oracula prophetarum, non solum loquentium, verum etiam scribentium, in tantāci futurā testimonium soluerentur, scilicet prōmissiones Abrahamae factae. Cum enim propheta nūquām fere defūsset populo Israel, ex quo ibi reges esse cēperunt, in vium tantummodo eorum fūrē, non Gentium. Quando autem scriptura prophetica manifestius cōdebat, quā genibus quandoque prodesset, tunc cōdebat hac ciuitas, scilicet Romana, quā gentibus imperaret. Ideo autem maxime tempore regum oportuit prophetas in illo populo abundare: quia tunc populus non opprimebatur a alienigenis, sed proprium regem habebat: & ideo oportebat per prophetas eum intrui de agendis, quasi libertatem habentem.

AD SECUNDUM dicendum, q. prophetae prænuntiantes Christi aduentum, non potuerunt durare nisi vīque ad Ioannem, qui præsentialiter Christum digitō demonstrauit. Et tamen ut Hieron. ibidem dicit, non hoc dicitur, ut post Ioannem excludat prophetas. Legimus enim in actibus Apostolorum, & Agabū prophe tale, & quatuor virginis filias Philippi. Ioannes etiam librum propheticum conscriptū de fine Ecclesiæ, & lingulis temporibus non defuerunt aliqui prophetæ spiritum habentes, non quidem ad nouam doctrinam siedi depropria, sed ad humanorū actuū directionem, sicut Augustinus refert, de ciuitate Dei, quod Theodosius Augustus ad Ioannem in Aegypti cōstitutum, quē prophetandi spiritu prædictum fama crebreſcente didicerat, misit, & ab eo nuntiū victoria certissimum accepit.

QVAESTIO CLXXV.

De raptu, in sex articulos diuina.

DEINDE considerandum est de raptu. ET CIRCA hoc quāruntur sex.

¶ Primò, Vtrum anima hominis rapiatur ad diuinam.

¶ Secundò, Vtrum raptus pertinet ad vim cognoscitiam,

uel ad appetituum.

¶ Tertiò, Vtrum Paulus in raptu viderit diuinam essentiam.

¶ Quartò, Vtrum fuerit alienatus a sensibus.

¶ Quinto, Vtrum fuerit totaliter anima a corpore separata in statu illo.

¶ Sexto, Quid circa hoc sciererit, & quid ignorauerit.

ARTICULUS PRIMUS.

Vtrum anima hominis rapiatur ad diuinam.

AD PRIMUM sic proceditur. Viderur, quod anima, hominis rapiatur ad diuinam. Diffinitur enim a quibuscum raptus ab eo quod est secundum naturam, in id quod est supra naturam, vi superioris naturæ eleuatio: est autem secundum naturam hominius vel ad diuinam eleuetur. dicit enim Augustinus * principio confessus. Fecisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te: non ergo hominis anima rapiatur ad diuinam.

¶ Præterea, Dionysius * dicit 8. cap. de diuin. non min. quod iustitia Dei in hoc attenditur, quod omnibus rebus distribuit secundum suum modum, & dignitatem: sed quod aliquis eleuetur supra id, quod est secundum naturam, non pertinet ad modum hominis, vel dignitatem. ergo videtur quod non rapiatur mens hominis a Deo in diuinam.

¶ Præterea, Raptus quādam violentiam importat:

sed Deus non regit nos per uolentiam, & coacte, ut Damascenus * dicit. non ergo mens hominis rapiatur ad diuinam.

SED CONTRA est, quod secundus ad Corinthiorum duodecimo, dicit Apostolus. Scio hominem in Christo raptum vīque ad tertium cōclum, vbi dicit *Glosa raptum*, id est, contra naturam eleuatum.

R E S P O N D E O. Dicendum, quod raptus uolentiam quandam importat, ut dictum est. * Violentum autem dicitur, cuius principium est extra, nil conferente eo quod vim patitur, ut dicitur tertio Ethicorum. Confer autem unumquodque ad id in quod tendit secundum propriam inclinationem uel voluntariam, uel naturalem: & ideo oportet quod ille qui rapiatur ab aliquo exteriori, rapiatur in aliquid quod est diuersum ab eo, in quod eius inclinatione tendit: quia quidem diuersitas attendit dupliciter. Vno quidem modo, quantum ad finem inclinationis, puta si lapis qui naturaliter inclinatur ad hoc, quod feratur deorsum, projiciatur sursum. Alio modo, quantum ad modum tendendi, puta si lapis velocius projiciatur deorsum, quam sit motus eius naturalis. Sic igitur, & anima hominis dicitur rapi in id quod est præter naturam. Vno modo, quantum ad terminum raptus, puta, quando rapiatur ad poenas, secundum illud Psalmi 49. Ne quando rapiat, & non sic qui eripiat. Alio modo, quantum ad modum homini coniuncturalem, qui est ut per sensibilia intelligat veritatem: & ideo quando abstrahitur a sensibiliis.

Secunda Secundæ S.Th. HHH appre-

atē qd. de Socrate dicit, posset dici, q. ex vehementia intencionis aīa abstrahebat. Venientiam Arifot. in plenitate magno de viris excellentibus, corporali cause vī tribuere, existimant siquid illi manacū.

De auctore autem particulariter quidē dicit pōt, q. extirpata causa alienabatur a sensibus, s. ex nimia inētione ad speculabilia, usl. affectione ad fruabilia. Univer-

faler autē in nullam pot reduci corporis;

vel atē cām illius rati-

pus: quā corporaliter eleuatus a terra spiciebat, qd & corporis, & atē uires excedit. Et propterea cū fandus Dei efficit uulnus diuinum rapi-

atur uirtute.

Super

Veri. q. 13

art. 1. & art. 2.

ad 9. Et 2.

Cor. 12.

Veri. q. 13

lib. 1. cap.

1. ante me-

dium, co. 1.

Cap. 3. a me-

diu illius, &

cap. 9. non

procul a hi.

Li. 1. ca. 10.

circa pīne.

Glosa raptum

ibid.

Arg. 3. hu-

ius artic.

li. 3. ca. 1. cir-

ca medium

tom. 3.

Apprehensione dicitur rapi, etiā si eleuetur ad ea, ad quae naturaliter ordinatur: dum tamen hoc nō fiat ex propria intentione, sicut accidit in somno, qui est secundum naturam: unde non potest p̄prie raptus dici. Huiusmodi autem abstractio, ad quemcumque fiat, potest ex triplici causa cōtingere. Vno modo, ex causa corporali: sicut accidit in his, qui propter aliquam infirmitatem alienationem patiuntur. Secundo modo, ex uirtute demōnū, sicut patet in arreptiūs. Tertio modo, ex uirtute diuina: & sic loquimur nūc de raptu, prout. L. aliquis spiritu diuino eleuetur ad aliquam supernaturalia cū abstractione a sensibus, secundum illud Ezechiel. 3. Spiritus eleuauit me inter cœlum & terram, & adduxit me in Hierusalem in visione Dei. Sciendum tamen, q̄ rapi quandoque dicitur aliquis non solum propter alienationem a sensibus, sed etiam p̄p alienationem ab his quibus intendebat, sicut cum aliquis patitur euagationem mētis præter propositum: sed hoc non ita propter dicitur.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod naturale est homini, vt in diuina tēdat per sensibiliū apprehensionem, secundum illud Rom. i. Inuicibilis Dei per ea, que facta sunt, intellecta conspiciuntur: sed iste modus, quod aliquis eleuetur ad diuina cum abstractione a sensibus, non est homini naturalis.

A D S E C U N D U M dicendum, q̄ ad modū, & dignitatē hominis pertinet, q̄ ad diuina eleuetur ex hoc ipso, quod homo factus est ad imaginem Dei. Et quia bonum diuinum in infinitum excedit humanam facultatem, indiger homo, vt supernaturaliter ad illud bonum capescendum adiuuetur, quod sit per quodcumque beneficium gratiae. Vnde quod sic eleuetur mens a Deo per raptum, nō est contra naturam, sed supra facultatem naturam.

A D T E R T I U M dicendum, quod uerbum Damasceni est intelligēdū quanti ad ea, quae sunt pro minē facienda. Quantum ad ea, quae excedunt liberi arbitrij facultatem, neceſſe est, quod homo quādā fortiori operatione eleuetur: que quidem quantum ad aliquid, potest dici coactio, si scilicet attendatur modus operationis: non autem si attendatur terminus operationis, in quem natura hominis, & eius intentio ordinatur.

ARTICULUS III.

Vtrum raptus magis pertineat ad vim cognoscitiam, quam ad vim appetitiūam.

A D S E C U N D U M sic proceditur. Videtur, q̄ raptus magis pertineat ad vim appetitiūam, quam ad vim cognoscitiam. Dicit. n. Dion. 4. c. de diu. no. Est autem ecstasis faciens diuinus amor: sed amor pertinet ad vim appetitiūam. ergo & ecstasis, sive raptus.

¶ 2 Prat. Grego. dicit in 2. Dialog. q̄ ille qui porcos pauit, euagatione mētis, & immūditate sub semetipso cecidit. Petrus vero, quem angelus soluit, eiusq; mētem in ecstasi rapuit, non extra se quidem, sed supra semetipsum fuit: sed ille filius prodigus per affectūm in inferiora dilapsus est. ergo etiam & illi qui rapiuntur in superiora, per affectūm hoc patiuntur.

¶ 3 Prat. Super illud Psal. 30. In te Domine speravi, non confundar in aternum, dicit Glossa* in expolitione tituli. Ecstasis græce, latine dicitur excessus mentis, qui fit duobus modis vel paurore terrenorum, vel mente rapta ad superna, & inferiorum obli- ta: sed paucor terrenorum ad affectūm pertinet. ergo

Cap. 4. de ai
ni. no. par. 1.
non remane
a fine.
lib. 2. c. 3. cir
ea med.

¶ 4 August.
Psal. 30. in
prin. illius,
tom. 8.
expositio

etiam raptus mentis ad superna, quae supera nitur, pertinet ad affectūm.

S E D C O N T R A est, quod super illud. Ego dixi in excessu meo, omnis homo in ecstasi, sed aliqua inspiratione recessum assūmitur: sed reuelatio pertinet ad ipsam. ergo & ecstasis, sive raptus.

R E S P O N D E O. Dicēdū, quod de raptu loqui possumus. Vno modo, quandoque aliquis raptus: Et sic propriū logica potest pertinere ad vim appetitiūam, dicitur. cognoscitiam. Dicūtum est enim quodcumque autem mortus appetitiūam virtutis et qualitati ad bonum appetibile. Vnde propter ex hoc, quod homo appetit aliquam rationē p se mouetur. Alio modo, potest collocari quantum ad suam causam: & sic potest etiam ex parte appetitiūam virtutis. Ex hoc, q̄ appetitus ad aliquid vehementer afficitur, quod ex violencia affectus habens alijs alienetur. Habet etiam effectuā virtute, cum scilicet aliquis delectetur quā raptus. Vnde & Apostolus dicit item solum ad tertium cœlum, quod pertinet plationem intellectus: sed etiam in partibus pertinet ad affectūm.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod non aliquid supra ecstasi. Nam ecstasi impinguiter excessum a seipso, secundū quādā extra suā ordinationē ponitūrum reputat ad violentiam quādam. Potest generaliter appetitiūam pertinere, pars, cuius effectus tendit in ea, quae extra ipsum sunt: hoc Dionys. dicit, quod diuinus amorem, in quantum scilicet facit appetitūm mouere ad res amatas. Vnde postea dicit, quod ipse Deus, qui est omnium causa, per amatorię bonitatis extra seipsum impinguat ad omnia existēti: quādā etiam hoc diceretur de raptu, non designaretur amor esset causa raptus.

A D S E C U N D U M dicendum, quod non est duplex appetitus, scilicet intellectus, voluntas, & lensitatis, qui dicitur intellectus autem propriū homini, ut appetitūm datur appetitus superiori, & inferiori more. Dupliciter ergo homo faciuntur: totū potest fieri extra seipsum. Vno modo appetitus intellectus totaliter in simplicitate terminis his, in qua in clinat appetitūm sensus: sic Dionys. dicit in 4. de diuinis, quod hanc virtutē diuinī amoris ecstasi facient, dicit ego, iam non ego: tūtū vero in me. Carissimo, quando prætermisso appetitu fieri, mo totaliter fertur in ea, qua permanet in inferiore: & sic ille qui porcos pauit, vel ecclasi, vel ecstasi. Et iste excessus, vel ecstasis, quae aequaliter ad rationem raptus, quam primis potius superior est magis homini propriū: do homo ex violentia appetitus superioris, magis affectuā motu appetitus superioris, magis affectuā ab eo, quod est sibi propriū: quādā etiam ibi violentia, eo q̄ voluntas potest colligi deficit a uera ratione raptus, nisi fuerit affectus paucior, q̄ usum rationis totaliter soluta-